

ЕМОЦІЙНО-ЕКСПРЕСИВНА ЛЕКСИКА У ТВОРАХ ДМИТРА ПАВЛИЧКА

Яцик Н.

Херсонський державний університет

Кафедра української мови

TMandych@ksu.ks.ua

Науковий керівник – *Тихоша В. І.*, к. п. н., доцент, доцент кафедри української мови Херсонського державного університету

Для вияву найтонших людських почуттів, емотивних оцінок та їхнього вербального вираження українська мова має винятково багату систему словотворчих засобів.

У дериватології оцінка асоціюється з афіксами, що мають оцінне значення. Категорію оцінки на словотвірному рівні вивчали такі мовознавці, як І. Ковалик, К. Городенська, О. Шевчук, О. Ситенко, В. Олексенко та ін.

Для української мови вживання демінутивних суфіксів є досить показовим явищем, що зумовлюється не тільки лінгвістичними особливостями мови, а й особливостями національно-психологічного складу її носіїв.

В активному фонді поетичного словника Д. Павличка значне місце займає емоційно-експресивна лексика.

Своєрідною ознакою поезій Д. Павличка, яка надає їм неповторності, витонченості, експресивності, є використання митцем складних слів і власних словотворів. Його слова-неологізми афористичні: *дивоглядь, злочинно-гречний, ластівочність, мудроокий, славолюбець, солодковластя* [1].

У поетичному словнику Д. Павличка виділяємо велику кількість «оказіональних» іменників. Зокрема такі семантичні групи:

– назви осіб за родом діяльності: *летун, підхлібник* («*підхлібники модерному поету*»)[2, с.101];

– іменники – назви осіб чи предметів із суфіксами суб'єктивної оцінки: *пестливості, здрибнілості – діденя* [2, с. 112];

– назви зі значенням жіночності: *жайворониця* («*жайвір співає для жайворониці*») [2, с. 192];

– абстрактні назви: *далечизна* («*блакитні далечизни*»), *запахучість, падлюцтво, пожаління* («*Тоді себе клянеш без пожаління*») [2, с. 282];

– назви предметів: *посвітач* («*Та хустина... У темноті – знамено й посвітач*» [2, с. 76];

– збірні іменники: *птахва, жраття, крилля, вороннота, панва* та ін. [2, с. 287], при творенні яких письменник застосовує суфікси зі значенням збірності: -ств(о), -в(а), -j(а).

Отже, мова поезій Дмитра Павличка багата на неологізми з суфіксами, за допомогою яких автор передає найтонші відтінки почуттів, переживань, ставлення до зображуваного, оцінку.

Література

1. Павличко Д. В. *Вибрані твори: у 2 т. (Бібліотека Української Літературної Енциклопедії: вершини письменства) / Редкол.: Зяблюк М. П. та ін. К.: Вид-во «Укр. енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2008, Т. 1: Вірші. Поєми. 608 с.*

2. Павличко Д. В. *Правда кличе: Поезії. К.: Веселка, 1995. 318 с.*